

Båndfluen *Urophora quadrifasciata* Meig. – ny for Danmark

Otto Buhl

Klækket han af *Urophora quadrifasciata*. Dyrets vingefang 5,5 mm.
LFM: Høvblege v. Kongsbjerg, e.p. 30.V.2003, Almindelig Knopurt. Foto OB

Jeg var på botanisk ekskursion til LFM de sidste dage af maj 2003. Der var stadig rundt om visne blomsterhoveder af Horse-Tidsel (*Cirsium vulgare*), Glat Burre (*Arctium lappa*) og begge knopurt-arter. Da jeg nu var på et sted i landet med ringe dækning med viden om båndfluernes - Diptera: Tephritidae - udbredelse, var det oplagt at forsøge klækning af materiale fra området. Derfor indsamlede jeg prøver af nævnte planter, selv om det var langt henne på året, hvor mange arter allerede er begyndt at flyve.

Området hvor *U. quadrifasciata* blev indsamlet på LFM: Høvblege, 30. maj 2003. Foto OB

Der var ikke tæt med hoveder på knopurterne på Høvblege den 30. maj, mange var faldet af i vinterens løb, men det blev alligevel til en mindre portion blomsterhoveder. De sørgelige forblæste rester af Horse-Tidsel stod mest på græsarealerne neden for Høvblege, mens der var masser af hoveder af Glat Burre rundt om i skovområder og langs veje.

Hunnen af *Urophora quadrifasciata* med det lange brodskaft. Vingefang 6,5 mm.
LFM: Høvblege v. Kongsbjerg, e.p. 30.V.2003, Almindelig Knopurt. Foto OB

De mest almindelige båndfluearter klækkede fåtalligt fra det hjembragte materiale, men allerede få dage efter hjemkomsten til Fyn sad der en han og en hun af en lille kraftigt

tegnet båndflue i posen med hoveder af Almindelig Knopurt (*Centaurea jacea*). Fluen er, som billederne viser, med en meget karakteristisk, mørk vingetegning, der er delt midt på vingen, og begge køn har helt sorte lår. Fluen kan på vore breddegrader ikke forveksles med nogen anden art europæisk båndflue. Med et vingefang på omkring 4-6 mm er det en lille art, som derfor heller ikke kan forveksles med den almindeligt forekommende *Urophora cardui*, der danner de bekendte større galler på Ager-Tidsel (*Cirsium arvense*).

I Mellemeuropa har arten årligt 2 generationer, og artens larver lever også i blomsterhovederne på andre arter planter end Almindelig Knopurt fx Tornet Knopurt (*C. solstitialis*), Sorthoved-Knopurt (*C. nigra*), Stor Knopurt (*C. scabiosa*), Kornblomst (*C. cyanus*) og Eng-Skær (*Serratula tinctoria*). Hver larve lever enligt i en af et enkelt frø dannet galle. Arten overvintrer som larve, og den voksne flue flyver i juni og august. Der må dog tages forbehold vdr. oplysningerne om generationer og flyvetider, da det ikke er sikkert, de helt er gældende her i Danmark.

Den lille båndflue er udbredt og ofte meget almindelig i hele Europa med undtagelse af Skandinavien. Ved Middelhavet kommer to lignende arter til, men de benytter andre værtsplanter, end vi har hos os.

Den fynske lokalitet for *U. quadrifasciata*, Klintholm Kalkgrave, 20.IX.2003. Foto OB

Den 20. september 2003 blev der indsamlet klækkemateriale i form af blomsterhoveder af Almindelig Knopurt og Stor Knopurt i Klintholm Kalkgrave, der ligger ud til Storebælt på østkysten af Fyn syd for Bøsøre.

Fra dette materiale klækkede der i foråret 2004 noget overraskende endnu 4 eksemplarer, 3 hunner og 1 han, af *Urophora quadrifasciata*, og fluerne klækkede stadig kun fra hoveder af Almindelig Knopurt.

Ved gennemgangen af alt båndfluemateriale på ZMUC og NHMÅ er der ikke blevet konstateret eksemplarer af *U. quadrifasciata* - heller ikke udenlandske. Derfor må det

formodes at de 6 eksemplarer fra de nævnte 2 lokaliteter i F og LFM repræsenterer de første danske fund.